

ται, ὅτι πλὴν μιᾶς, οὔσης ἐκ μαλακοῦ τεφροῦ λίθου τῆς περιχώρου, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ εἶνε ἐκ κιτρινωποῦ πορώδους κογχυλιᾶτου ἀγνώστου προελεύσεως. Ἀλλὰ καὶ μεταξύ τούτων εὐρίσκει διαφορὰς, τέσσαρας δὲ λέγει συγγενεῖς πρὸς τὴν ἐξαιρετον μίαν, πυκνοτέρας ὅμως ὑφῆς καὶ διαφόρου χρώματος. Καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐργασίαν δὲ εὐρίσκει διαφορὰς, διότι ἄλλαι μὲν τῶν στηλῶν εἶνε ἐπιπεδογλύφοι, ἄλλαι δ' ἔχουσιν ἀπλῶς τὸ περίγραμμα τῶν εἰκόνων κεχαραγμένον διὰ τοῦ ἄκρου τῆς σμίλης. Διακρίνει δὲ πάλιν τὴν ἐξαιρετον μίαν διὰ τὴν τελειότητα τοῦ ἰχνογραφήματος καὶ δέχεται, ὅτι τὸ ἀνώμαλον πεδίον αὐτῆς, μόνης δ' αὐτῆς, ἐκρύπτετο ὑπὸ καθολικὸν ἐπίχρισμα φέρον γραφὰς· αἱ ἄλλαι, ἔχουσαι πολλὰς ἀτελείας τῆς γλυπτῆς ἐργασίας, δὲν ἦτο, λέγει, δυνατὸν νὰ θεραπεύσωνται αὐτὰς δι' ἐπίχρισματος καὶ καταλήγει δεχόμενος, ὅτι, ὅτε ἐκτίσθη ὁ πλακώδης περίβολος, ἡ μὲν ἐξαιρετος, μόνη ἀρτία σφριζομένη μέχρι τότε (περιέργως δὲ καὶ μέχρις ἡμῶν), ἐπανετέθη ἐπὶ τοῦ εἰς ἂν ἀνῆκε τάφου, ἐν ᾧ αἱ λοιπαὶ ἀντικατεστάθησαν ἐκ λίθου κογχυλιᾶτου.

Νομίζω, ὅτι ἡ διάκρισις τῆς ὕλης τῶν στηλῶν δὲν δικαιολογεῖ τοιαῦτα συμπεράσματα. Αἱ παρατηρούμεναι ποικιλίαι τοῦ λίθου προέρχονται μᾶλλον ἐκ φλεβῶν τοῦ αὐτοῦ λατομείου, προτιμηθέντος δι' ἂν ἀκριβῶς εἶπον λόγον, ἵνα δέχεται ἀσφα-

λῶς ἐπίχρισμα. Ἡ δ' ἐργασία παρ' οὐδεμιᾷ στήλῃ ἔχει χαρακτηῖρα δεικνύοντα ὅτι αὕτη ἦτο προσωρισμένη νὰ μείνῃ ὁρατὴ γυμνή. Ὅτι τὸ ἐπίχρισμα καὶ ἡ γραφή ἠδύναντο νὰ διορθώσωνται πᾶσαν ἀτελειαν τοῦ προσέργου, μαρτυρεῖ ἡ ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Βόλου ἐπιτυμβία ἐκ Δημητριάδος νεωτέρα στήλη τοῦ Θερασγόρα ('Αρβανιτοπούλλου *Κατάλογος* τοῦ Μουσείου Βόλου ἀρ. 61 πρὸ βλ. ἀρ. 125 *Rodenwaldt Athen. Mitt.* 1910, 124, 130). Αὕτη δεικνύει ἐν ἀκόμψῳ ἐπιπεδογλύφῳ ἄνδρα βαδίζοντα πρὸς δεξιὰ, ἀλλ' οὐδεὶς βεβαίως θὰ πιστεύσῃ ποτέ, ὅτι τὸ ἄκομψον γλύμμα ἔμελλε νὰ ἰδρυθῆ οὕτως ἔχον ἐν νεκροταφείῳ οὕτω πλουσίῳ εἰς γραπτὰς εἰκόνας, ἐχούσας πάντα χαρακτηῖρα τῆς τέχνης τῶν χρόνων ἐκείνων· ἀναμφιβόλως τὰ χρώματα, ὧν ζωηρὰ ἔχνη σφριζοῦνται, προσέδιδον εἰς αὐτὸ τὸν αὐτὸν τεχνικὸν τύπον, ὃν φέρουσι καὶ αἱ λοιπαὶ γραπτὰι στήλαι τῆς Δημητριάδος. Εἰς τὰς στήλας τῶν Μυκηνῶν ἠδύναντο νὰ ἐπιτευχθῆ ἀνάλογος ἀφομοίωσις τῆς ἐργασίας πρὸς τὰ σύγχρονα ἔργα ἀσφαλέστερον, διότι πλὴν τῶν χρωμάτων ἔμελλε νὰ ἐπιτεθῆ πρῶτον τὸ ἐπίχρισμα, οὗ χάριν προετιμήθη ὁ πορώδης λίθος, οἷοσδήποτε ἐπὶ τέλους καὶ ἂν εἶνε, ὁθενδήποτε καὶ ἂν προσέρχεται, ὅποτεδήποτε τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων καὶ ἂν ἐλαξέυθη.

Ἀντώνιος Δ. Κεραμοπούλλος.

Θηβαϊκὰ Εὐριπίδεια ¹

ὑπὸ

Ἀντωνίου Κεραμοπούλλου.

Ὁ Εὐριπίδης τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἡ σκηνὴ τῶν «Φοινισσῶν» αὐτοῦ, καλεῖ *Θήβας* ἢ *Θήβην* (40άκις) ἔθεν καὶ τὸν κάτοικον ἢ τὸ πρᾶγμα *Θηβαῖον* (30άκις), ἀλλὰ καὶ μυθικώτερον καλεῖ τὴν πόλιν *Κάδμου πόλιν* (4άκις), *Καδμείων πόλιν* (4άκις), ὡς λέγει *γὰν Καδμείων* (5άκις) ἢ *Κάδμου* (5άκις) ἢ *Καδμείων* (8ίς), καθ' ἃ ὁ κάτοικος καὶ τὸ πρᾶγμα κα-

¹ Ὁρα Ἀρχ. Δελτ. 1917 «Θηβαϊκὰ» Μέρος Β'.

λοῦνται *Καδμῆιοι* (πρὸς τοῖς ἄνω 26άκις) ἢ *Κάδμου λαὸς* (ἢ *λεῶς* - ἢ *πολίται*: ὀκτάκις).

Εἰς τὰ τείχη τῆς πόλεως ταύτης, ἅτινα καλοῦνται δις *πέργαμα ἄκρα* ἢ *θροῖα*, ἀποδίδονται *πολλοὶ ἢ ἐπὶ* πύργοι (πλέον ἢ 20άκις) καὶ *ἐπὶ* πύλαι (17άκις) ἀναφερόμεναι εἰς τὸν Κάδμον ἢ τὴν Καδμείαν πόλιν (8άκις) μετὰ τινων εἰκονικῶν ἐκφράσεων ἐνίοτε, ὡς «πύργωμα ἐπτάστομον Καδ-